

Lasten ja varhaisnuorten mielikuvat nykypäivän poliisista

Olivia Ylikärppä

3/2023

TIIVISTELMÄ

Olivia Ylikärppä: Lasten ja varhaisnuorten mielikuvat nykypäivän poliisista

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Jari Hyyti, Tiina Väkiparta

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on pyrkiä muodostamaan yleiskuvaa lasten ja varhaisnuorten luottamuksen tasosta sekä mielikuvista tämän päivän poliisia kohtaan. Tutkimuksessa perehdytään tarkemmin siihen, luottavatko lapset ja varhaisnuoret poliisiin ja minkälaisia mielikuvia poliisi vastaajissa herättää. Lisäksi tutkitaan sitä, onko poliisiin aiemmalla tapaamisella mahdollisesti ollut vaikutuksia vastaajan myöhempään suhtautumiseen poliisia kohtaan.

Opinnäytetyö on tutkimuksellinen ja se on toteutettu kvantitatiivista tutkimusmenetelmää hyödyntäen. Tutkimuksen aineisto on kerätty paperisilla kyselylomakkeilla toukokuussa 2022 toteutuneessa Unelmien liikuntapäivä -tapahtumassa. Kyselylomakkeeseen vastasi alle 6-vuotiaista lapsista aina 15-vuotiaisiin varhaisnuoriin saakka yhteensä 129 vastaajaa.

Tutkimuksessa käsitellään poliisin työtä sekä ennalta estävää toimintaa erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta. Lisäksi tutkimuksessa perehdytään lapsuuteen ja varhaisnuoruuteen kehityspsykologisesta näkökulmasta sekä ajatusten ja mielikuvien rakentumiseen kyseisinä ajanjaksoina.

Tutkimuksen tulosten mukaan lasten ja varhaisnuorten suhtautuminen poliisiin oli pääosin positiivista kaikissa kyselyyn vastanneiden ikäluokissa sukupuolesta riippumatta. Myös mielikuvat poliisista olivat pääosin positiivisia. Varhaisnuoret kuvailivat poliisia rehelliseksi, luotettavaksi ja kaikkia tasapuolisesti kohteleviksi. Vastauksissaan yksittäiset varhaisnuoret kuitenkin pitivät poliisia myös pelottavana, etäisenä sekä uhkaavana.

Tutkimustulosten mukaan vanhemmat vastaajat olivat tavanneet poliisia enemmän kuin nuoret vastaajat. Tutkimuksen tuloksista myös selvisi, että ne vastaajat, jotka olivat aiemmin tavanneet poliisin, suhtautuivat poliisiin positiivisemmin, kuin ne, jotka eivät olleet aiemmin tavanneet poliisia. Tulokset antaa tärkeää tietoa ennalta estävän toiminnan kannattavuudesta sekä sen tärkeydestä lasten ja varhaisnuorten parissa.

Sivumäärä: 27 + 2

Tarkastuskuukausi ja vuosi: Maaliskuu, 2023

Avainsanat: Poliisi, lapset, varhaisnuoret, luottamus, mielikuvat, ennalta estävä työ, kvantitatiivinen tutkimus

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KIRJALLISUUSKATSAUS.....	2
2.1 Poliisin tehtävät.....	2
2.2 Luottamus poliisia kohtaan.....	2
2.3 Ennalta estävä työ poliisissa.....	3
2.4 Lasten ja nuorten parissa tehtävä ennalta estävä työ.....	5
2.5 Lapsuus ja varhaisuoruus kehityspsykologisesta näkökulmasta	6
2.6 Lasten ja varhaisnuorten ajatusten ja mielikuvien rakentuminen.....	7
2.7 Aiheeseen liittyvää tutkimustietoa	8
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUKSESTA.....	9
3.1 Kyselylomake	9
3.2 Tutkimusmenetelmä.....	10
3.3 Tutkimusjoukko	10
3.4 Käytännön toteutus	11
4 TUTKIMUSTULOKSET	12
4.1 Mielikuvat poliisista	13
4.2 Tapaamiset poliisin kanssa.....	14
4.3 Luottamus poliisia kohtaan.....	15
4.4 Ajatuksia ja mielikuvia poliisista	16
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	17
6 POHDINTA.....	20
LÄHTEET	24
LIITTEET	28
LIITE 1	28
LIITE 2.....	29

1 JOHDANTO

On yleisesti tiedossa, että Suomen kansan luottamus poliisia kohtaan on korkealla tasolla ja mielikuvat poliisista pääosin myönteisiä. Vähemmän on kuitenkin tutkittu luottamusta sekä käsityksiä nykypäivän poliisia kohtaan lasten ja varhaisnuorten parissa. Vuonna 2022 tuotetun keskusrikospoliisin raportin mukaan (Danielsson 2022, 2) vuoden 2015 jälkeen alaikäisten ja erityisesti alle 15-vuotiaiden rikosepäilyissä on tapahtunut merkittävää kasvua. Rikollisuuden tason kasvua on tapahtunut niin kaupunki- kuin maaseutualueillakin. Kasvussa ovat sekä ulkomaalaistaustaisten että suomalaistaustaisten nuorten rikokset.

Keskusrikospoliisin raportista saatujen tulosten voidaan nähdä antavan huolestuttavia viitteitä ainakin poliisin tietoon tulleiden rikosten valossa. Yksinomaan 12–14-vuotiaiden osalta väkivaltarikosten epäilyt ovat nousseet 134 prosenttia 2015 vuoden tasoon verrattuna. (Danielsson 2022, 5.) Luonnollisesti tämä herättää kysymyksen siitä, mistä tällainen toiminta kumpuaa ja kuinka uusi sukupolvi suhtautuu tänä päivänä viranomaisiin sekä etenkin poliisiin?

Lasten ja varhaisnuorten luottamukseen tai mielikuviin liittyviä ajankohtaisia tutkimuksia nykypäivän poliisia kohtaan on melko vähän saatavilla. Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetöissä aihetta on käsitelty muun muassa Hiltusen (2020) opinnäytetyössä esikouluikäisten osalta kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän keinoin sekä Nurmen (2022) opinnäytetyössä alakouluikäisten parissa kvantitatiivista tutkimusmenetelmää hyödyntäen. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on olla osaltaan muodostamassa käsitystä lasten ja varhaisnuorten luottamuksesta sekä mielikuvista poliisia kohtaan nimenomaan laajemmalla ikäjakaumalla tilanteen yleiskuvan kartoittamiseksi.

Poliisin työn näkökulmasta on tärkeää pysyä tietoisena tämän päivän lasten ja varhaisnuorten mielipiteistä poliisia kohtaan. Poliisimies voi niin omalla toiminnallaan kuin myös ennalta estävän toiminnan keinoin olla vaikuttamassa näiden mielipiteiden kehitykseen positiivisella tavalla. Luottamuksen ylläpito poliisia kohtaan myös tulevaisuudessa on yksi yhteiskunnan keskeisimmistä tavoitteista poliisin tehokkaan toiminnan turvaamiseksi (Sisäministeriö 2019, 6). Tämän tutkimuksen tavoitteena onkin olla tukemassa poliisimiehen ymmärrystä lasten ja varhaisnuorten parissa vallitsevasta luottamuksen tilasta sekä olla näin kehittämässä toimintaa niin yksilö- kuin organisaatiotasollakin.

2 KIRJALLISUUSKATSAUS

2.1 Poliisin tehtävät

Poliisin tehtäväpiiri määritellään Poliisilain (PolL, 827/2011) 1 luvun 1§:ssä, jonka mukaan: ”Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen.” Lisäksi momentin 2. virkkeessä mainitaan poliisin kansalliset ja kansainväliset yhteistyövelvoitteet. Pykälän 2 momenttia täydennetään lausumalla, että poliisi suorittaa lisäksi lupahallintoon liittyvät ja muut sille laissa erikseen säädetyt tehtävät. (Helminen ym. 2012, 57.)

Karkeasti jaotellen poliisille määrätyt tehtävät voidaan jakaa neljään päälohkoon. Nämä tehtävät ovat; valvonta- ja hälytystoiminta, rikostorjunta, poliisin lupahallinto sekä muut tehtävät, jotka kuuluvat poliisille. Valvonta- ja hälytystoiminta on poliisin ylläpitämää järjestystä ja turvallisuutta, jota se suorittaa häiriöiden ja loukkausten estämiseksi etenkin julkisilla paikoilla. Rikostorjunta pitää sisällään rikoksia ennalta ehkäisevää toimintaa sekä rikosten paljastamisen, selvittämisen ja syyteharkintaan saattamisen. Poliisin lupahallintoon kuuluu erilaisten lupien, kuten passien ja ampuma-ase-lupien myöntäminen sekä luvanvaraisen toiminnan valvonta. Lisäksi poliisin tehtäviin kuuluu muita sille laissa erikseen säädettyjä tehtäviä, joita ovat muun muassa virka-apuasiat sekä kadonneiden etsintä. (Helminen ym. 2012, 3–4.)

2.2 Luottamus poliisia kohtaan

Kansalaisten luottamusta poliisiin pyritään mittaamaan erilaisilla kyselytutkimuksilla. Vuoden 2020 poliisibarometrin mukaan noin 91 % tutkimuksessa haastatelluista henkilöistä vastasi luottavansa poliisiin melko -tai erittäin paljon (Vuorensyrjä ja Rauta 2020, 17). Myös elinkeinoelämän valtuuskunta EVA:n tuottaman ”suomalaisen yhteiskunnan luottamusranking” -kyselytutkimuksen mukaan 86 % kyselyyn vastanneista luotti poliisiin (Elinkeinoelämän valtuuskunta 2018). Kyselytutkimusten tulokset osoittavat, että Suomessa ihmisten luottamus poliisin toiminnan asianmukaisuuteen on vahva. Luottamus poliisin toimintaan onkin yksi poliisitoiminnan keskeisimmistä edellytyksistä. Poliisin on jatkuvasti pyrittävä toimimaan siten, että tämä kansalaisyhteiskunnassa tärkeä luottamus säilyy. (Helminen ym. 2012, 220.) Jos luottamus poliisiin on heikkoa, poliisin toiminta vaikeutuu ja reaktiivinen toiminta vaatii huomattavasti enemmän resursseja. (Sisäministeriö 2019, 19).

Suomessa luottamus poliisiin sekä muihin instituutioihin ja ihmisiin on edelleen huomattavan korkealla verrattuna suurimpaan osaan maailman maista (Sisäministeriö 2019, 13). Luottamus poliisiin luodaan kuitenkin jo varhain lapsuudessa, ja lapsuuden kokemukset poliisista luovat pohjan asenteille poliisia kohtaan aikuisena. Positiiviset kohtaamiset ja tapaamiset poliisin kanssa ovat omiaan vahvistamaan nuorten luottamusta poliisia kohtaan. Poliisin tulee myös huolehtia näkyvyydestä ja

yhteyksistä nuoriin, jolloin esimerkiksi toiminta sosiaalisessa mediassa tukee poliisin läsnäoloa ja lähestyttävyyttä. (Sisäministeriö 2019, 25–26).

Kansainvälisten tutkimusten, kuten ICCS 2016 -tutkimuksen mukaan, suomalaisten nuorten luottamus poliisiin on edelleen korkealla. Tutkimukseen vastanneista suomalaisista kahdeksaluokkalaisista poliisiin luotti täysin 45 % ja melko paljon yli 90 % nuorista. (Mehtäläinen ym. 2016, 62.) Tämän tutkimuksen voidaan nähdä kuvastavan enemmistöä nuorten asenteista ja mielipiteistä poliisia kohtaan. Kuitenkin vähemmistöryhmiin kuuluvien nuorten luottamus poliisia kohtaan voi olla huomattavasti yleistä tasoa alhaisempi. Näitä vähemmistöryhmiä ovat muun muassa uskonnolliset vähemmistöt, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt sekä jonkin etnisen taustan omaavat nuoret. Vanhempien luottamus tai vastaavasti epäluottamus poliisia ja laajemmin yhteiskuntaa kohtaan periytyy usein lapsille, joten toimimalla vanhempien kanssa voidaan vahvistaa samalla lasten ja nuorten luottamusta poliisiin. (Sisäministeriö 2019, 25.)

2.3 Ennalta estävä työ poliisissa

Poliisin ennalta estävällä työllä tarkoitetaan suunnitelmallisia ja johdettuja toimia, joilla estetään rikoksia, turvallisuutta heikentäviä häiriöitä ja muita ihmisten turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen vaikuttavia ei-toivottuja tapahtumia (Sisäministeriö 2019, 17).

Sisäministeriön vuosille 2019–2023 laatiman Poliisin ennalta estävän työn strategian mukaan tutkimukset osoittavat, että rikoksen ja turvallisuutta heikentävän häiriöiden ennalta estäminen on aina taloudellisesti kannattavampaa riippumatta siitä, miten tehokkaasti tapahtuma tai teko ja sen jälkiseuraukset kyetään hoitamaan (Sisäministeriö, 2018, 11). Ennalta estävässä toiminnassa ei siis läheskään aina ole kysymys poliisivaltuuksien käytöstä, vaan siinä tulevat esiin myös toimenpiteet, joilla pyritään vaikuttamaan rikoksia ja onnettomuuksia luoviin tilanteisiin tai mahdollisiin tekijöihin ja uhreihin ennen varsinaisen rikos- tai onnettomuustilanteen syntymistä (Helminen ym. 2012, 217).

Poliisin ennalta estävän työn strategiassa 2019–2023 määritellään ennalta estävän toiminnan työmuodot, joiden tavoitteena on varmistaa toiminnan tehokkuus, laatu ja vaikuttavuus (Sisäministeriö 2019, 22). Näitä työmuotoja ovat: Lähipoliisitoiminta, Ankkuri-ryhmä eli alaikäisten rikoksiin keskittyvä ryhmä, Marak eli lähisuhderikoksiin keskittyvä ryhmä, POR eli paikallinen ongelman ratkaisu sekä HAH eli huolta aiheuttavat henkilöt. Näiden työmuotojen ja niihin liittyvien tietyn tyyppisten rikosten tutkimisen lisäksi ennalta estävässä työssä pyritään pureutumaan paikallisiin- sekä ihmisten välisiin ongelmiin tai uhkiin siten, että niitä pyritäisiin ratkomaan moniammatillisesti. (Vesterbacka 2022, 56.) Moniammatillisella yhteistyöllä tarkoitetaan prosessia, johon eri alan ammattilaiset osallistuvat tavoitellen toiminnallaan yhteistä tavoitetta. Tällöin myös kaikki osallistujat ovat vastuussa toiminnan lopputuloksesta. (Moilanen ym. 2019, 16.)

2.3.1 Lähipoliisitoiminta

Lähipoliisitoiminta on vuorovaikutusta ylläpitävää ja näkyvää poliisitoimintaa. Toiminnassa pyritään siihen, että poliisi olisi osa paikallista yhteisöä ja saisi näin kerättyä tietoa siitä, mitä ympäristössä tapahtuu. Lähipoliisitoiminnan avulla pyritään luomaan kuvaa tunnetusta ja luotettavasta poliisista. (Sisäministeriö 2019, 22.) Lähipoliisitoimintaa ovat muun muassa koululla pidettävät oppitunnit, valitustilaisuuksien suunnittelu ja toteutus sekä sidosryhmien välinen strategiatyöskentely. Lähipoliisit selvittävät myös vastuualueisiinsa kuuluvien koulujen rikkomus- ja rikosepäilyjä. (Niemi 2010, 55.) Myös koulupoliisitoiminta on yksi tärkeä nuoriin kohdistuva lähipoliisitoiminnan osa-alue. Tässä tutkimuksessa koulupoliisitoiminta määritellään toiminnaksi, jossa pyritään muun muassa tapaamaan opettajia ja oppilaita, osallistumaan koulussa tapahtuvien ongelmien ehkäisyyn ja ratkomiinseen sekä toimimaan yhdyshenkilönä eri kouluissa. (Jalonen 2017, 7.)

2.3.2 Ankkuritoiminta

Ankkuritoiminta on yksi keskeinen työmuoto, jolla pystytään katkaisemaan nuorten rikoskierre varhain ja näin vähentämään niiden nuorten määrää, jotka syyllistyvät toistuvasti rikoksiin. Ankkuritoimintaa toteutetaan poliisilaitoksilla moniammatillisissa ryhmissä, joissa on vaihtelevasti alueesta riippuen edustettuna poliisi, sosiaalityöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja ja nuorisotyöntekijä. (Sisäministeriö 2019, 27.) Ankkuritoiminnalla pyritään ehkäisemään nuoren väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista. Ekstremismillä tarkoitetaan aatemaailmaa, jonka avulla perustellaan väkivallan eri muotoja. Radikalisoitumisprosessissa yksilö puolestaan alkaa ihannoida ja hyväksyä väkivaltaa. Nuoren ja perheen tasolla voidaan tehdä ennaltaehkäisevää työtä tapaamalla nuori ja hänen perheensä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä tarjoamalla yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea nuorelle sekä tukea vanhemmille elämänhallinnassa. (Moilanen ym. 2019, 19–20.)

2.3.3 Marak

Marak-riskinarviointimenetelmä on moniammatillinen työmuoto, jonka keskeinen tehtävä on perhe- ja lähisuhdeväkivallan sekä naisiin kohdistuvan väkivallan ennalta estäminen. Lisäksi työmuotoon kuuluu väkivallan riskien arvioiminen. Riskinarviointimenetelmässä pyritään parantamaan uhrin turvallisuutta ja näin estämään uusiutuvaa perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa. Toiminnassa sekä uhrille että väkivallan tekijälle voidaan tarjota apua. Tavoitteena riskinarviointimenetelmässä on erityisesti tunnistaa tietoon tulleista perhe- ja väkivaltatapauksista ne, joissa on suuri riski väkivallan muuttumisesta yhä vakavammaksi sekä lisääntynyt riski henkirikokseen. (Sisäministeriö 2019, 33.)

2.3.4 Paikallinen ongelmanratkaisu

Paikallinen ongelmanratkaisu eli POR on työmuoto, jossa pyritään ratkaisemaan paikallisia turvallisuusongelmia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Toiminnan onnistumiseksi poliisi tarvitsee pysy-

vät ja toimivat yhteistyöverkostot sekä kommunikaatiokanavat, joiden avulla pystytään varmistamaan tieto kehittyvästä ongelmasta riittävän varhain. Ongelman ratkaisu voi kohdistua hyvinkin pienelle toimialueelle, kuten kauppakeskukseen. Kunkin ongelman ympärille kootaan tapauskohtaisesti paikalliset yhteistyökumppanit, joilla on parhaat edellytykset vaikuttaa kyseisen ongelman ratkaisemiseen ja yhdessä heidän kanssaan pyritään tunnistamaan ongelma sekä sen taustalla olevat syyt. Tämän jälkeen päätetään yhdessä, mikä kestävä ratkaisu ongelman ratkaisemiseksi voitaisiin toteuttaa. Toimintamuodon avulla voidaan puuttua ongelmiin, joihin poliisi voisi yksin vaikuttaa vain vähän. (Sisäministeriö 2019, 23.)

2.3.5 Huolta aiheuttavat henkilöt

Huolta aiheuttavat henkilöt eli lyhyemmin HAH on työmuoto, jonka toimenpiteiden tarkoituksena on estää rikoksia ja henkilön huolta aiheuttavan käyttäytymisen kärjistymistä. Toiminnassa pureudutaan yksilöön, jonka käyttäytymisen tai elämäntilanteen suhteen on herännyt erityinen huoli ja joka näin ollen vaatii lisäselvityksiä. Tällöin henkilön tai tapauksen seuranta jatketaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa erilaisten riskienhallintatoimenpiteiden muodossa, kunnes henkilön toiminta ei aiheuta enää erityistä huolta. Työmuoto edellyttää tiivistä yhteistyötä asian kannalta keskeisten viranomaisten, kuten terveydenhuollon ja Rikosseuraamuslaitoksen kanssa. (Sisäministeriö 2019, 24.)

2.4 Lasten ja nuorten parissa tehtävä ennalta estävä työ

Usein ne aikuiset, jotka tekevät toistuvasti rikoksia, ovat päätyneet jo nuorella iällä rikoskierteseen. Tämän vuoksi nuorten parissa tehtävä ennalta estävä työ on erittäin tärkeää sekä paikallisesti että valtakunnallisella tasolla. Sellaiset nuoret, jotka tekevät paljon rikoksia, joutuvat myös muita useammin itse uhrin rooliin. (Nuorten rikollisuuden vähentäminen, sisäisen turvallisuuden portaali.) Vain noin 2 prosenttia nuorista, jotka ovat tehneet rikoksen, jatkavat rikollista toimintaa. Näin ollen rikollisuus kasaantuu pienelle osalle väestöä jo nuoruudessa. (Sisäministeriö 2019, 19.)

Nuorten rikokset liittyvät useimmiten vapaa-aikaan ja päihteisiin, jolloin kohtaamiset poliisin kanssa luonnollisesti nivoutuvat usein näihin tilanteisiin. Poliisin ennalta estävän työn strategiassa vuosille 2019–2023 kuitenkin korostetaan, että poliisin tulisi ottaa kontaktia nuoriin myös sellaisissa tilanteissa, jotka eivät vaadi konkreettisia poliisitoimenpiteitä. Jos poliisin ja nuorten kohtaaminen tapahtuu vain tilanteissa, jotka ovat nuoren kannalta kielteisiä ja epämiellyttäviä, voi se herättää negatiivista suhtautumista poliisia kohtaan ja näin lisätä epäluottamusta. (Sisäministeriö 2019, 27.)

Honkatukia ja Kivivuori (2006, 351) tarkastelevat kokoelmassaan yleisellä tasolla eräitä lupaavia toimintamuotoja nuorten rikollisuuden torjuntaa koskien. Niitä ovat muun muassa varhainen puuttuminen lapsen tai nuoren ongelmiin, koko kouluyhteisöä koskevat toimintamuodot sekä kognitiivis-

behavioraaliset ohjelmat. Ohjelmissa keskeisessä roolissa ovat pienryhmät, joissa harjoitellaan erilaisia käyttäytymismalleja, ajattelutapoja ja moraalista päättelyä.

Poliisin omina toimintamalleina lasten ja nuorten ennalta estävässä työssä on muun muassa koulu-poliisitoiminta, jossa pyritään avustamaan lasten ja nuorten kasvua osaksi yhteiskuntaa sekä lisäämään vanhempien tietoisuutta muun muassa päihteisiin liittyvissä asioissa (Leivo ja Pulliainen 2017, 23). Lisäksi ennalta estävä sovittelu, nuorten kohtaaminen, moniammatilliset työmuodot ja vanhempien tukeminen tiedolla ovat tärkeitä ennalta estävän työn välineitä nuoriin kohdistuvassa poliisitoiminnassa (Sisäministeriö 2019, 26).

2.5 Lapsuus ja varhaisuoruus kehityspsykologisesta näkökulmasta

Kehityspsykologi Jean Piaget jakoi lapsen ajattelun kehityksen neljään eri vaiheeseen. Ensimmäisenä vaiheena sensomotorinen vaihe kuvaa 0–2-vuotiaiden kehitystä, jolloin lapsi hankkii tietoa ympäristön ja liikkumisen avulla. Esioperationaalisessa vaiheessa eli noin 2–7 vuoden iässä lapsi siirtyy edellä mainitusta sensomotorisesta ajattelusta esittävään ajatteluun. Tällöin lapsen ajattelu on vielä egosentristä eli itse- ja minäkeskeistä. (Nurmi ym. 2014, 24). Esioperationaalinen vaihe voidaan jakaa esikäsiteelliseen ja intuitiiviseen kauteen, joista ensinnä mainittu sijoittuu 2–4-vuoden ikään ja toisena mainittu 4–7 vuoden ikään. Esikäsiteelliseen kauteen kuuluu olennaisesti kielitaidon nopea laajentuminen ja kuvitteelliset leikit. Intuitiivisen ajattelun kaudella lapsi on vielä sitoutunut omaan näkökulmaansa, jolloin lapsen päättelyä ohjaavat välittömät havainnot. (Nurmi ym. 2014, 24.)

6–7 vuoden iästä 12-vuotiaaksi ulottuvaa ikävaihetta kutsutaan keskilapsuudeksi. Keskilapsuuden aikana tapahtuva siirtyminen sosiaalisiin konteksteihin esikoulun ja koulun muodossa, vaikuttavat lapsen kognitiiviseen ja sosioemotionaaliseen kehitykseen merkittävästi. (Nurmi ym. 2014, 77–78.) Tämä tarkoittaa sitä, että edellä mainituissa ympäristöissä lapsen minäkuva vahvistuu ja muotoutuu uudella tavalla muun muassa vertaisryhmän kautta. Piaget kutsui keskilapsuuden vaihetta konkreettisten operaatioiden vaiheeksi. Tällöin lapsen ajattelussa lisääntyvät joustavuus ja ongelmanratkaisu. Lapsi alkaa myös hahmottaa fyysisen maailman tapahtumia ja ilmiöitä aiempaa paremmin. (Nurmi ym. 2014, 89.)

Piaget'n teoriassa 12:n ikävuoden jälkeistä aikaa kutsutaan formaalisten operaatioiden vaiheeksi tai vastaavasti muodollisten operaatioiden kaudeksi. Tällöin lapsi tai varhaisnuori oppii hahmottamaan hypoteettisia ja jopa mahdottomia tilanteina. Tämän lisäksi lapsi tai varhaisnuori oppii ajattelemaan abstraktisti eli käsitteiden avulla. (Hoffman ym. 2016, 73.)

Toinen merkittävä teoria kehityspsykologisesta näkökulmasta on Vygotskyn sosiokulttuurinen teoria, jonka mukaan lapsen kognitiivisen kehityksen kannalta ympäröivällä kulttuurilla ja sosiaalisella

vuorovaikutuksella on merkittävä rooli. Vygotskyn mukaan lapsen kognitiiviset kyvyt muovautuvat siihen kulttuuriin ja ympäristöön sopivaksi, jossa hän kasvaa. Kehitystä tapahtuu, kun lapsi on vuorovaikutuksessa vanhemman tai muun henkilön kanssa ja tämä henkilö ohjaa lasta ongelmanratkaisutilanteissa. Oleellista teoriassa on, että lapsi ratkaisee ongelman itse esimerkiksi vanhemman tuen avulla. (Hoffman ym. 2016, 74.)

2.6 Lasten ja varhaisnuorten ajatusten ja mielikuvien rakentuminen

Kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa ja Suomen lainsäädännössä on kirjattuna lasten oikeudet turvalliseen elämään, huolenpitoon sekä kasvuun ja kehitykseen ilman väkivaltaa tai sen uhkaa. Aina lapsi ei kuitenkaan ymmärrä tai uskalla kertoa näistä haitallisista kasvuolosuhteista, jolloin vanhempien haitallisesta toiminnasta muodostuu lapselle ajan myötä arkea, samalla muovaten lapsen käsitystä siitä, millainen käyttäytyminen ja toiminta on kotona normaalia. (Kaunisto ym. 2021, 106.) Varhaisesta iästä saakka lapsi muodostaa itselleen skeemoja eli sisäisiä malleja kokiemiensa asioiden perusteella (Hoffman ym. 2016, 71).

Lapsen yksilölliset perintötekijät vaikuttavat siihen, miten lapsi kokee erilaiset tapahtumat ja kuinka nämä kokemukset rakentavat soluyhteyksiä hänen aivoissaan. Yksi ihminen saattaa tulkita oman perimänsä ja historiansa vuoksi tietyn tapahtuman uhkaavaksi, toinen tuskin kiinnittää siihen huomiota. Lapsen aivojen kehitykseen vaikuttavat sekä perintötekijät että ympäristö - kuten kaikessa muussakin lapsen kasvussa ja kehityksessä. (MLL, a.) Tutkimuksissa on havaittu, että vanhempien toiset huomioiva ja välitön käytös heijastuu myös lapsen käytökseen. Lisäksi vertaisryhmällä voi olla suuri merkitys lapsen toimintaan ja se voikin vaikuttaa paljon siihen, toimiiko lapsi prososiaalisesti vai ei. Prososiaalisella käytöksellä tarkoitetaan muita hyödyttävää toimintaa, joka tuottaa iloa tekijälleen. (Hoffman ym. 2016, 107.)

Kiintymyssuhteen rakentuminen on pohja turvallisuuden tunteelle ja näin ollen välttämätön side hyvän kasvun ja kehityksen näkökulmasta. Turvallisessa kiintymyssuhteessa lapsi saa kokea, että vanhempi on läsnä ja näin tarvittaessa saatavilla. (MLL, b.) Turvaton kiintymyssuhde puolestaan kaventaa lapsen psyykkistä liikkuma-alaa ja näin vaikeuttaa esimerkiksi tunteiden ilmaisua (Sinkkonen 2004, 2). Lapsi voi muodostaa useita kiintymyssuhteita hänelle läheisiin aikuisiin. Lapsuudessa koetut kiintymyssuhteet ja niiden rakentuminen vaikuttavat myös henkilön myöhempään kykyyn muodostaa kiintymyssuhteita. (MLL, b.)

5–6-vuotiaan lapsen moraaliset käsitykset ja tunteet kehittyvät huomattavasti. Tällöin lapsi pohtii hyvän ja pahan eroa ja hakee vanhemmilta vahvistusta omille käsityksilleen. Lapsi alkaa myös ymmärtää oikean ja väärän eron sekä ymmärtää mikä on oikeudenmukaista ja reilua. (MLL, a.) Moraalinen ajattelu kehittyy erityisesti kouluiässä, jolloin abstraktimman ajattelun myötä lapsi kykenee pohtimaan toimintansa seurauksia useammasta eri näkökulmasta (Hoffman ym. 2016, 108). 7–9-

vuotiaalla lapsella on jo melko hyvä kuva oikeasta ja väärästä. Kun lapsi arvioi tekojen pahuutta, kiinnittyy huomio yleensä kuitenkin vain teon tarkoitukseen. (MLL, a.)

Varhaisnuoruudessa eli noin 12–15 vuoden iässä aivot kypsyvät ja samalla nuoren ajattelutaidot kehittyvät merkittävästi. 12-vuotiaana nuoren ajattelu on kuitenkin vielä melko konkreettista ja mustavalkoista. Asiat ja ihmiset nähdään joko hyvinä tai pahoina. Ikätoverit ja kodin ulkopuoliset mallit tarjoavat nuorelle vaihtoehtoja arvojen, elämäntapojen ja uskomisen tavoista. Nuori haluaa löytää kohteen, jonka arvoihin sitoutua. (MLL, a.)

Varhaisnuoren voimakkaasti kehittyvät aivot tavoittelevat nopeaa mielihyvää ja palkintoa. Tällöin nuori on altis riskikäyttäytymiselle, koska käyttäytymistä ohjaavat ja säätelevät aivoalueet ovat vielä keskeneräiset. Nuoren voimakkaita tunnereaktioita selittää osin se, että aivojen manteliumake, jossa tunteet syntyvät, kehittyy aiemmin, kun tunteiden säätelystä vastaavat etuotsalohkot. (MLL, a.)

Ystävyyssuhteiden muodostaminen on yksi lapsuuden ja varhaisnuoruuden keskeisimmistä kehityksen tavoitteista. Nämä suhteen vaikuttavat lapsen ja varhaisnuoren identiteetin kehitykseen ja näin ollen merkittävästi myös käytökseen, tavoitteisiin ja asenteisiin muun muassa vertaispaineen ja mallioppimisen kautta. (Hoffman ym. 2016, 141.) Näin ollen mahdollista on myös se, että lapsen ja varhaisnuoren mielikuviin ja ajatuksiin poliisia kohtaan vaikuttavat vertaisryhmän ja vanhempien asenteet sekä ajatukset poliisista.

2.7 Aiheeseen liittyvää tutkimustietoa

Kurikka ja Pihlas ovat vuonna 2022 julkaistussa Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyössään tutkineet ennalta estävän työn vaikutuksia varhaisnuorten asenteissa poliisia kohtaan. Tutkimuksessaan Kurikka ja Pihlas toteuttivat viidesluokkalaisille suunnatun vuorovaikutteisen oppitunnin, jossa käsiteltiin muun muassa vahingonkorvausvastuuasioita ja koulukiusaamista. Oppitunnin tarkoituksena oli kartoittaa kouluvierailun välittömiä vaikutuksia asenteissa poliisia kohtaan. Oppilaat täyttivät paperiset kyselylomakkeet ennen ja jälkeen pidettävän oppitunnin. (Kurikka ja Pihlas 2022, 15). Vastaajien asenteet poliisia kohtaan paranivat kauttaaltaan oppitunnin jälkeen tuotetussa kyselyssä siitä, mitä ne olivat olleet ennen pidettävää oppituntia. (Kurikka ja Pihlas 2022, 29–30.)

Nurmi on tutkinut samaa aihepiiriä vuonna 2022 opinnäytetyössään: ”Alakouluikäisten lasten käsityksiä poliisin työstä”. Nurmi halusi kartoittaa vuosiluokkien 1–6 mielikuvia poliisista ja poliisin työstä. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän avulla. Sähköisessä kyselyssä lapsia pyydettiin muun muassa kertomaan millaista poliisin työ heidän mielestään on, mitä ominaisuuksia poliisilta vaaditaan ja millaisia kokemuksia vastaajilla on poliisista? (Nurmi 2022, 9–10).

Kokemukset poliisista liittyivät monilla vastaajilla siihen, että poliisia on nähty liikenteessä tai valvomassa sitä. Vastaajien mukaan poliisien tulisi olla rohkeita, auttavia ja kärsivällisiä. Poliisin työtä pidettiin vaarallisena ja rankkana mutta myös hauskana. (Nurmi 2022, 12–15.)

Myös Hiltunen (2020) on tutkinut lasten käsityksiä poliisista sekä etenkin poliisin työstä. Hiltusen opinnäytetyö: ”Poliisi on myös lasten ystävä – Esikouluikäisten lasten käsityksiä poliisin työstä”, on toteutettu kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän keinoin. Sen tarkoituksena on ollut selvittää esikouluikäisten lasten käsityksiä poliisin työstä sekä sitä, mistä nämä käsitykset ovat peräisin. (Hiltunen 2020, 2.) Tutkimuksessa havaittiin, että lapsen omat kokemukset muovaavat vahvasti heidän käsitystään poliisin työstä. Myös media ja vanhempien kertoma vaikuttivat lasten käsityksiin poliisista. Poliisin henkilökohtaisesti tavanneet lapset olivat saaneet poliisista positiivisen kuvan. Myös kaikki ominaisuudet, jotka lapset liittivät poliisiin, olivat positiivisia. (Hiltunen 2020, 12–17.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUKSESTA

3.1 Kyselylomake

Täysin avoimia kysymyksiä on lomakekyselyssä suositeltavaa käyttää vain silloin, kun niiden käyttöön on painava syy (Tietoarkisto, 2022). Tämän vuoksi tutkimuksen kyselylomakkeet 1. ja 2. toteutettiin kokonaisuudessaan monivalintakysymyksinä. Kysymysten muotoilu pyrittiin pitämään mahdollisimman yksinkertaisena ja selkeänä, jotta väärin tulkinnan mahdollisuus sekä vastauksiin vaikuttaminen liian yksityiskohtaisilla vastausvaihtoehdoilla saataisiin minimoitua.

Kyselylomake 1. koostui vastaajan ikää ja sukupuolta koskevien kysymysten lisäksi kolmesta monivalintakysymyksestä:

1. Millainen poliisi on?
2. Oletko koskaan aiemmin tavannut poliisia?
3. Onko poliisi luotettava?

Kyselylomake 2. koostui vastaajan ikää ja sukupuolta koskevien kysymysten lisäksi yhdestä monivalintakysymyksestä:

1. Rastita kohdat, jotka vastaavat mielestäsi kysymykseen; Millainen poliisi on?
  1. Luotettava
  2. Helposti lähestyttävä
  3. Pelottava
  4. Mukava
  5. Vaikeasti lähestyttävä

6. Etäinen
7. Ei herätä ajatuksia
8. Kaikkia tasapuolisesti kohteleva
9. Uhkaava
10. Avoin
11. Rehellinen
12. Epäluotettava

3.2 Tutkimusmenetelmä

Tämä työ toteutettiin kvantitatiivisena- eli määrällisenä tutkimuksena, koska tutkimuksella haluttiin selvittää yleiskuvaa lasten ja varhaisnuorten mielikuvista ja luottamuksesta poliisia kohtaan. Kvantitatiivinen tutkimus on kokonaisuus, jolla pyritään kuvaamaan jotakin ilmiötä numeerisen tiedon pohjalta suurempaa aineistoa hyödyntäen. Kyseisen tutkimusmenetelmän avulla saadaan yleensä kartoitettua olemassa oleva tilanne mutta ei usein pystytä riittävästi selvittämään asioiden syitä. (Heikkilä 2014, 8.) Määrällisellä analyysillä pyritään selvittämään numeroiden ja tilastojen avulla muun muassa erilaisia kasuaali- eli syy-seuraus -suhteita, ilmiöiden välisiä yhteyksiä ja eroja tai niiden yleisyyttä (Vilkkä, 2007, 18).

Tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää lasten ja varhaisnuorten mielikuvia sekä luottamusta poliisia kohtaan laajalla ikäjakaumalla. Lisäksi haluttiin selvittää, onko poliisin aiemmalla tapaamisella mahdollisesti ollut vaikutusta vastaajan suhtautumiseen poliisia kohtaan. Suuremman aineiston tarpeen vuoksi, kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä kyselylomakkeen muodossa nähtiin soveltuvan tutkimuksessa parhaaksi tiedonkeruuvälineeksi. Tutkimusasetelmana tässä tutkimuksessa hyödynnettiin poikkileikkausaineistoa. Tämän vuoksi tutkimustiedot on kerätty useasta havaintoyksiköstä eli ihmisestä samanaikaisesti yhdellä mittauskerralla.

Vilkan (2007, 30) mukaan tutkija voi käyttää myös valmiita rekistereitä ja tilastoja määrällisen tutkimuksensa tukena. Tämän tutkimuksen vertailupohjana hyödynnetään muun muassa Nurmen vuonna 2022 teettämää kyselytutkimusta opinnäytetyössään: ”Alakouluikäisten lasten käsityksiä poliisin työstä”. Tutkimustuloksia vertaamalla pyritään joiltain osin selvittämään tuloksien yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia. Nurmi tutkii työssään kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän avulla alakouluikäisten käsityksiä Suomen poliisista vertaillen vuosiluokkia 1–6. (Nurmi 2022, 2.)

3.3 Tutkimusjoukko

Tutkimusjoukon rajaukseen vaikutti erityisesti mielenkiinto kartoittaa yleiskuvaa lasten ja varhaisnuorten parissa, mahdollisimman suurella ikäjakaumalla. Mielenkiintona oli selvittää lasten ja varhaisnuorten luottamusta sekä mielikuvia nykypäivän poliisia kohtaan yleisellä tasolla ja vertailla

mahdollisia yhtäläisyyksiä ja eroja tutkimusjoukon sisällä. Tutkimusjoukon laajan ikäjakauman ansiosta tutkimustuloksia voidaan vertailla keskenään tutkimusjoukon sisällä sekä muodostaa laajempaa yleiskäsitystä lasten ja varhaisnuorten ajatuksista poliisia kohtaan. Tässä tutkimuksessa havaintoyksikköinä toimivat lapset ja varhaisnuoret, alle 6-vuotiaista aina 15:een ikävuoteen saakka. Näin ollen, tutkimusjoukkoa laajennettiin vielä Nurmen teettämästä tutkimuksesta, jossa tutkimusjoukkona olivat vuosiluokat 1–6 (Nurmi 2022, 9).

Tutkimuksessa hyödynnettiin Pirkkalassa järjestetyssä, Unelmien liikuntapäivä – tapahtumassa vierailleita lapsia ja varhaisnuoria, jotka toimivat tutkimuksessa havaintoyksikköjoukkona eli otoksena. Poliisiammattikorkeakoulu osallistui 10.5.2022 järjestettyyn tapahtumaan omalla tapahtumapisteellään, yhdessä koulun opiskelijoiden ja Tampereen poliisilaitokselta tulleen henkilöstön kanssa. Paikalla olleet lapset ja varhaisnuoret saivat halutessaan vastata paperiseen kyselylomakkeeseen Poliisiammattikorkeakoulun pisteellä vieraillessaan. Yleisöä tapahtumassa oli paikalla yli tuhat henkilöä ja kyselyyn vastasi 129 lasta tai varhaisnuorta.

Unelmien liikuntapäivä on vuosittain 10.5. järjestettävä tapahtuma, jota vietetään ympäri Suomen eri tapahtumien ja tempauksien muodossa. Se on kaikenlaisen liikkumisen pop up-päivä, johon kuka tahansa voi osallistua. Tapahtuma on siis avoin kaikille ja niitä voivat järjestää esimerkiksi kunnat, koulut ja päiväkodit, urheiluseurat sekä eri yhdistykset ympäri maan. (Suomen olympiakomitea, unelmien liikuntapäivä 10.5.)

3.4 Käytännön toteutus

Idea kyselytutkimuksen toteutuksesta Unelmien liikuntapäivä -tapahtumassa lähti muotoutumaan opiskelijaprojektin sisällä, jossa yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun henkilöstön kanssa, suunniteltiin tulevaa tapahtumaa ja sen toteutusta. Vaikka tapahtuma oli kaikille avoin, tiedettiin entisyyden perusteella jo etukäteen, että kävijäjoukko tulisi oletettavasti painottumaan lapsiin ja lapsiperheisiin. Tämän vuoksi päätettiin, että tapahtuman yhteydessä voitaisiin toteuttaa lapsiin ja varhaisnuoriin kohdistuva kyselytutkimus Poliisiammattikorkeakoulun toimipisteellä.

Tieteellisen kyselyn toteutuksessa tulee ottaa huomioon vastaajien aika, halu ja taidot vastata kyselyyn (Tietoarkisto, kyselylomakkeen laatiminen). Kyselytutkimus toteutettiin siten, että kyselylomakkeita oli kaksi. Toinen lomakkeista oli suunnattu alle 6–10-vuotiaille lapsille ja toinen 11–15-vuotiaille varhaisnuorille. Tällä jaottelulla pyrittiin luomaan vastaajan kehitystasoon ja ikään soveltuva kyselylomake. Kyselylomakkeet pyrittiin muotoilemaan mahdollisimman yksinkertaisiksi ja kysely lyhyeksi, jotta vastaajat jaksaisivat keskittyä ja vastata huolellisesti kyselyssä esitettyihin kysymyksiin. Tällä tavoin pyrittiin huomioimaan myös tapahtuman luonne ja sen luoma vilkas ympäristö.

Alle 6–10-vuotiaille suunnattu kyselylomake 1. koostui kolmesta monivalintakysymyksestä, jossa kyselyyn vastaaja rastitti vastaukseksi kysymystä mielestään parhaiten kuvastavan hymiön. Vaihtoehtoina kyselyssä olivat hymyilevä eli positiivisia tunteita kuvastava hymiö, neutraali eli puolueettomuutta tai mielipiteen puutetta kuvastava hymiö sekä surullinen eli negatiivisia tunteita kuvastava hymiö. Tällä jaottelulla pyrittiin siihen, että lapsi saisi ilmaista tunnetilaansa laajemmin asiaa kohtaan, tunteita kuvastavien hymiöiden avulla. Lisäksi hymiöiden tarkoitus oli antaa tutkijalle mahdollisimman selkeä sekä yksinkertainen vastaus liittyen kyselylomakkeessa kysyttyihin kysymyksiin (Liite 1).

11–15-vuotiaille suunnattu kyselylomake 2. koostui yhdestä monivalintakysymyksestä. Tässä kyselyyn vastaaja rastitti kahdestatoista adjektiivista ne vaihtoehdot, jotka vastasivat hänen mielestään kysymykseen; Millainen poliisi on? Erilaisilla adjektiivivaihtoehdoilla pyrittiin luomaan laajasti vastausmahdollisuuksia niin positiivisia, neutraaleja, kuin negatiivisia mielikuvia omaaville. Tällä tavoin saatiin tutkijan käyttöön runsaasti vastaajien mielikuvia sanoittavia adjektiiveja siitä, millaisena poliiseja pidetään. (Liite 2).

Kyselyn alussa olevan lausekkeen avulla, kyselyyn vastaava henkilö sai informaatiota kyselyn tarkoituksesta ja vastausten hyödyntämisestä. Lausekkeessa myös kerrottiin että kysely toteutetaan täysin anonymisti eikä tietoja tulla käyttämään muuhun tarkoitukseen. Kyselylomakkeiden asianmukaisuus varmistettiin lakimiehen toimesta ennen tapahtumaa, jossa kysely toteutettiin. Itse tapahtumassa kyselyn anonymiteetti pyrittiin varmistamaan siten, että kyselyn täyttänyt henkilö sai pudottaa täytetyn lomakkeen suljettuun laatikkoon ja näin itse varmistua siitä, että kyselylomake ei päädy muiden käsiin tai nähtäville.

4 TUTKIMUSTULOKSET

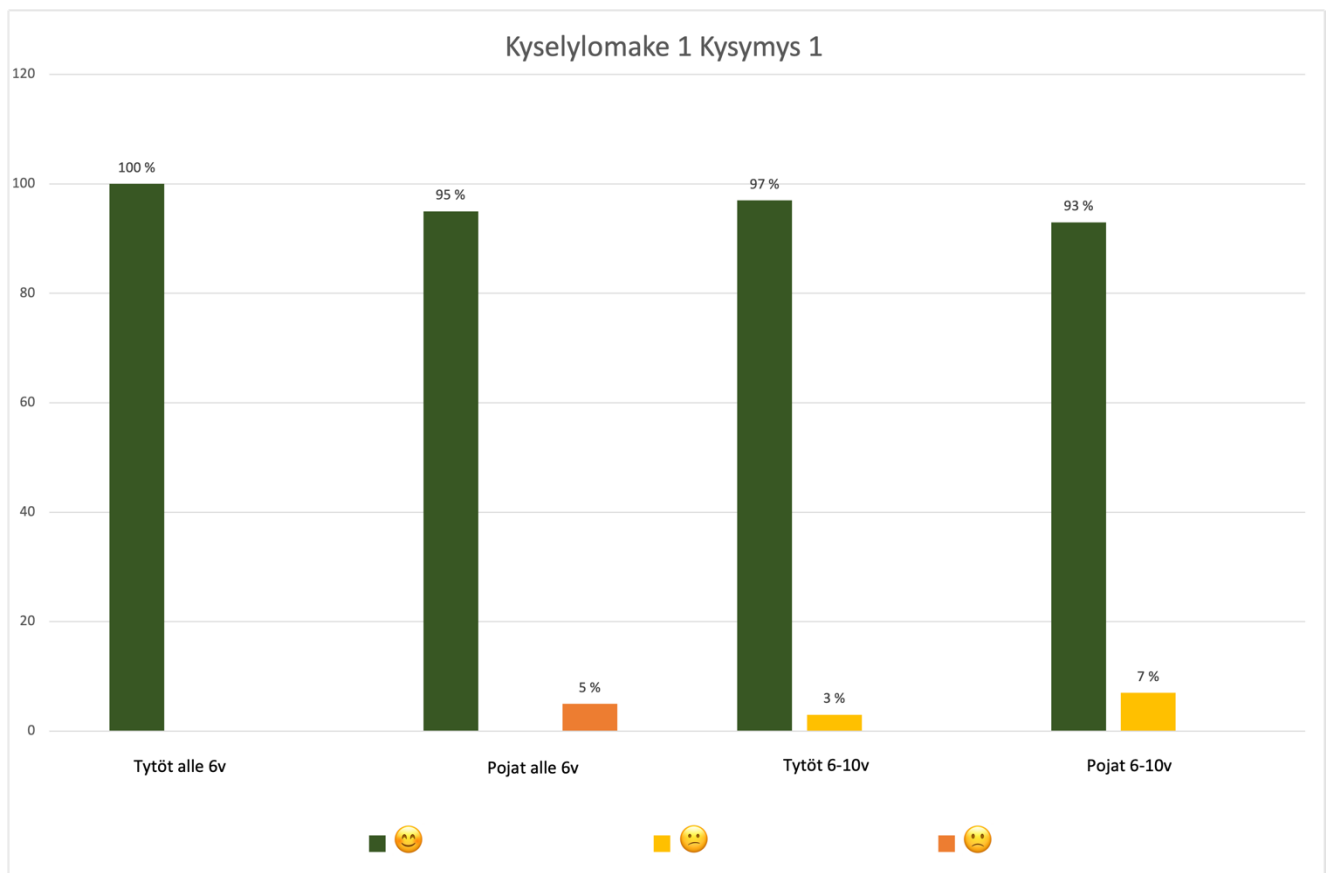
Kyselylomakkeiden avulla kerätyt tulokset koottiin ja luotiin Excelissä pylväsdiagrammeiksi. Pylväsdiagrammit valikoituivat tutkimustulosten esitysmuodoksi niiden helppolukuisuuden ja selkeyden vuoksi. Kyselytutkimusten 1. ja 2. pylväsdiagrammit listattiin ikäluokkien vaihtelevasta vastausmäärästä johtuen prosenttiosuuksiksi diagrammeihin. Tulosten todelliset vastausmäärät listattiin pylväsdiagrammien alle taulukkomuotoon. Näin ollen, tuloksia voidaan tarkastella sekä kaavioista kokonaisuuksina prosenttiosuuksia vertaillen, että taulukoiden avulla todellisine vastausmäärineen.

Kyselylomake 1:n kysymykset 1–3 on jaettu omiin pylväsdiagrammeihinsa (Kaavio 1, Kaavio 2, ja Kaavio 3) tutkimustulosten lukemisen helpottamiseksi. Kyselylomake 2:n monivalintakysymysten vastaukset löytyvät yhdestä pylväsdiagrammista (Kaavio 4). Tutkimustuloksia tarkastellessa on

hyvä muistaa että tilastollisissa malleissa yhteistä on se, ettei niiden avulla ilmaista tarkkoja totuuksia vaan ainoastaan todennäköisyyksiä. Tämä johtuu siitä että tietoihin liittyy aina epävarmuutta ja satunnaisuutta. (Vehkalahti 2014, 89.)

4.1 Mielikuvat poliisista

Kyselylomake 1:n ensimmäisellä kysymyksellä pyrittiin keräämään tietoa lasten mielikuvista ja ajatuksista poliisia kohtaan. Vastauksia kysymykseen saatiin 104. Prosentuaalisesti eniten hymynaamalla vastasivat kysymykseen alle 6-vuotiaat tytöt, prosenttiosuuden ollessa heillä 100 % sekä 6–10-vuotiaat tytöt, prosenttiosuuden ollessa heillä 97 %. Neutraalilla hymiöllä kysymykseen: Millainen poliisi on?, vastasi 7 % 6–10-vuotiaista pojista sekä 3 % 6–10-vuotiaista tytöistä.

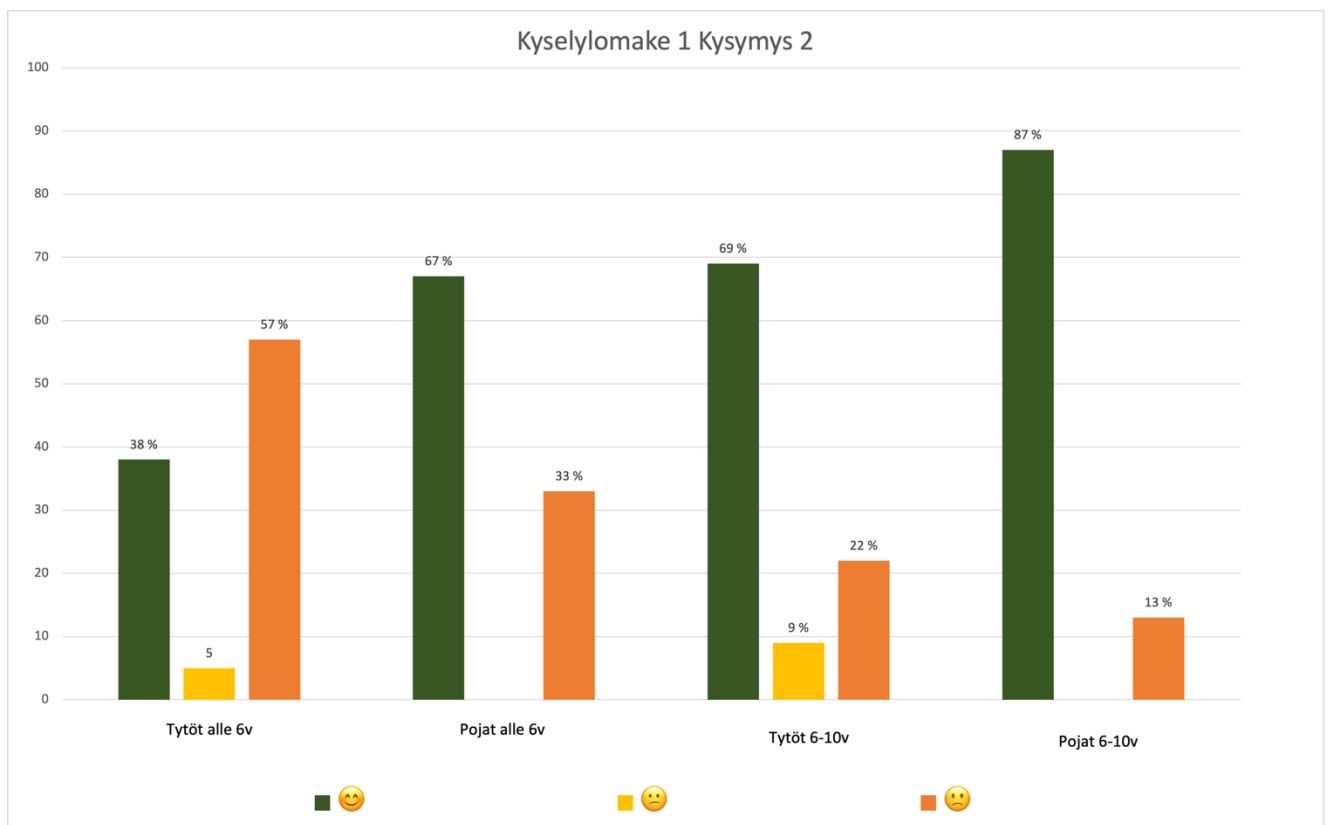
Kaavio 1. Millainen poliisi on?

Vastausvaihtoehdot	Tytöt alle 6v (n=21)	Pojat alle 6v (n=21)	Tytöt 6-10v (n=32)	Pojat 6-10v (n=30)
😊	21	20	31	28
😐	0	0	1	2
😞	0	1	0	0

Taulukko 1. Todelliset vastausmäärät kyselylomake 1, kysymys 1 vastauksista.

4.2 Tapaamiset poliisin kanssa

Kyselylomake 1:n toisella kysymyksellä pyrittiin kartoittamaan onko kyselyyn vastannut lapsi tavannut poliisia aiemmin. Vastaajan kyselylomakkeen vastauksia 1 ja 3 tarkastellessa voidaan tutkia myös sitä mahdollisuutta, onko aiemmalla tapaamisella voinut olla positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia vastaajan mielipiteeseen poliisista. Vastauksia kysymykseen saatiin 104. Eniten poliisia olivat aiemmin tavanneet 6–10-vuotiaan pojat, prosenttiosuuden ollessa heillä 87 %. Alle 6-vuotiaat tytöt ja pojat puolestaan kuuluivat siihen enemmistöön, jotka eivät olleet koskaan aiemmin tavanneet poliisia, prosenttiosuuksien ollessa vastauksissa tytöillä 57 % ja pojilla 33 %.

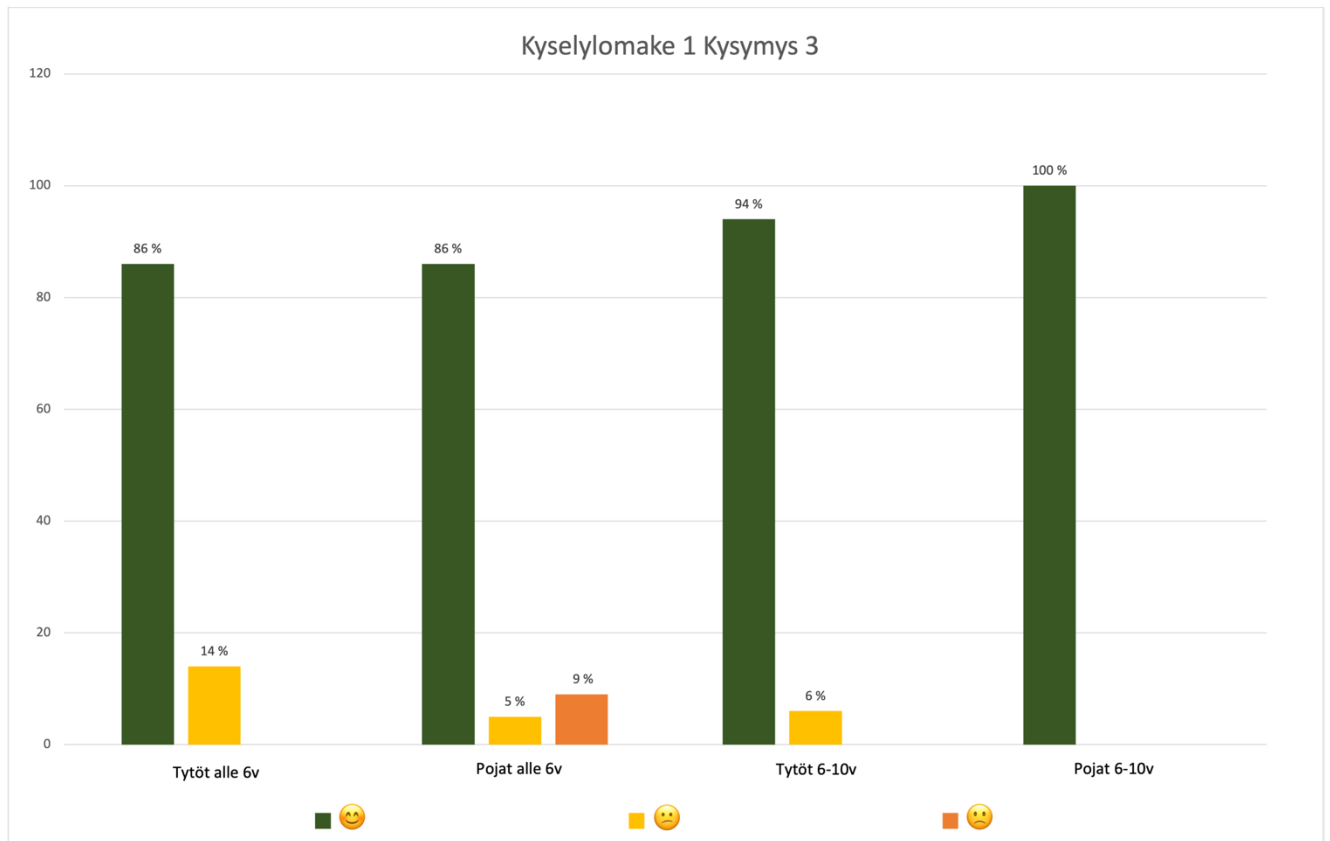
Kaavio 2. Oletko koskaan aiemmin tavannut poliisia?

Vastausvaihtoehdot	Tytöt alle 6v (n=21)	Pojat alle 6v (n=21)	Tytöt 6-10v (n=32)	Pojat 6-10v (n=30)
😊	8	14	22	26
👉	1	0	3	0
😞	12	7	7	4

Taulukko 2. Todelliset vastausmäärät kyselylomake 1, kysymys 2 vastauksista.

4.3 Luottamus poliisia kohtaan

Kyselylomake 1:n kolmannella kysymyksellä haluttiin selvittää lasten luottamusta poliisia kohtaan. Vastauksia kysymykseen saatiin 104. Luottamus poliisiin oli kaikkein korkeinta 6–10-vuotiailla pojilla ja tytöillä, prosenttiosuuksien ollessa vastauksissa pojilla 100 % ja tytöillä 94 %. Negatiivisella hymiöllä kysymykseen vastasi ainoastaan alle 6-vuotiaista pojista 9 %, muiden prosenttiosuuksien ollessa 0 %.

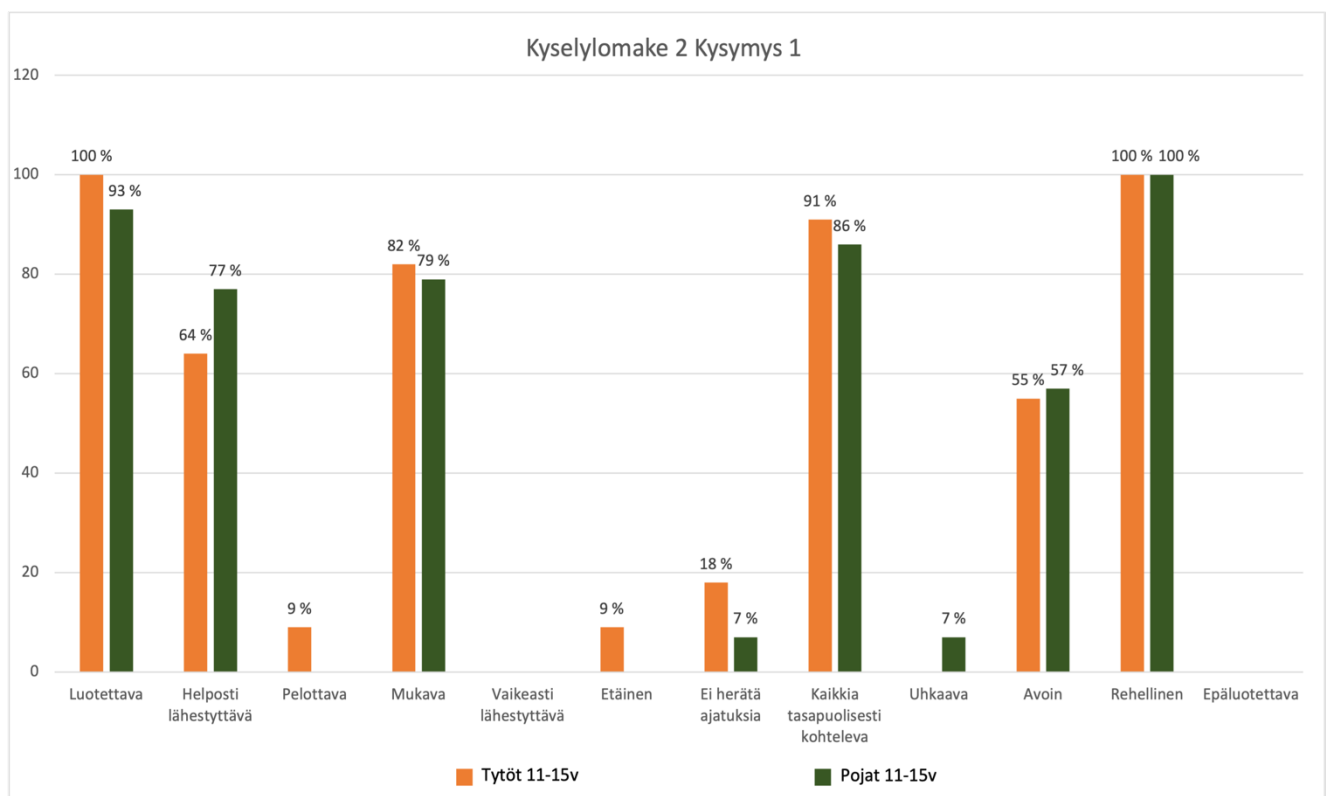
Kaavio 3. Onko poliisi luotettava?

Vastausvaihtoehdot	Tytöt alle 6v (n=21)	Pojat alle 6v (n=21)	Tytöt 6-10v (n=32)	Pojat 6-10v (n=30)
😊	18	18	30	30
😐	3	1	2	0
😞	0	2	0	0

Taulukko 3. Todelliset vastausmäärät kyselylomake 1, kysymys 3 vastauksista.

4.4 Ajatuksia ja mielikuvia poliisista

Kyselylomake 2:n monivalintakysymyksen avulla pyrittiin selvittämään varhaisnuorten mielikuvia ja ajatuksia poliisista. Vastauksia kysymykseen saatiin 25. Vastausvaihtoehdot: ”Rehellinen”, ”Luotettava” ja ”Kaikkia tasapuolisesti kohteleva” keräsivät eniten vastauksia sekä tyttöjen että poikien keskuudessa. Vastausvaihtoehdot: ”Vaikeasti lähestyttävä” ja ”Epäluotettava” eivät keränneet vastauksia lainakaan. 11–15-vuotiaista tytöistä 9 % vastasi poliisin olevan heidän mielestään pelottava sekä etäinen, poikien osuuden ollessa molemmissa vastausvaihtoehdoissa 0 %. Vastaavasti 7 % 11–15-vuotiaista pojista vastasi poliisin olevan uhkaava, tyttöjen prosenttiosuuden ollessa kyseisessä adjektiivissa 0 %. Sekä tytöt että pojat kuvailivat poliisin olevan: ”Helposti lähestyttävä”, ”Mukava” sekä ”Avoin”.

Kaavio 4. Millainen poliisi on?

Vastausvaihtoehdot	Tytöt 11-15v (n=11)	Pojat 11-15v (n=14)
Luotettava	11	13
Helposti lähestyttävä	7	10
Pelottava	1	0
Mukava	9	11
Vaikeasti lähestyttävä	0	0

Etäinen	1	0
Ei herätä ajatuksia	2	1
Kaikkia tasapuolisesti koh- televa	10	12
Uhkaava	0	1
Avoin	6	8
Rehellinen	11	14
Epäluotettava	0	0

Taulukko 4. Todelliset vastausmäärät kyselylomake 2, kysymys 1 vastauksista.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kyselylomake 1:n ensimmäisen kysymyksen vastauksista käy selvästi ilmi, että lasten suhtautuminen poliisiin on pääosin positiivista kaikissa kyselyyn vastanneiden ikäluokissa. Tutkimustuloksissa ensimmäisen kysymyksen osalta positiiviset vastaukset laskivat hiukan ikäluokkia ylöspäin mentäessä, eroten alle 6-vuotiaiden ja 6–10-vuotiaiden välillä kuitenkin vain muutamia prosenttiyksikköjä.

6–10-vuotiaana lapsi elää keskilapsuudeksi kutsuttua ikävaihetta, jolloin myös elinpiiri ja sosiaaliset kontekstit laajentuvat lapsen maailmassa muun muassa esikoulun ja koulun muodossa (Nurmi ym. 2014, 77–78). Tällöin kotona opitut arvot ja esimerkiksi tietynlainen suhtautuminen poliisiin voi uuden ympäristön ja vertaisryhmän vaikutuksesta hiukan muokkaantua tai saada uudenlaisia sävyjä. Tämä voi osaltaan mahdollisesti selittää vastausten lievää eriytymistä ikävuosia ylöspäin mentäessä, vaikka tällaisella otannalla ei varsinaisia yleistysiä asian osalta voidakaan tehdä.

Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat selkeästi sen, että kyselyyn vastanneet lapset pääsääntöisesti luottavat poliisiin. On kuitenkin mielenkiintoista, että alle 6-vuotiaat vastasivat positiivisimmin kyselylomake 1:n ensimmäiseen kysymykseen: ”Millainen poliisi on?”, vaikka saman kyselylomakkeen kolmanteen kysymykseen: ”Onko poliisi luotettava?”, he vastasivat negatiivisemmin kuin 6–10-vuotiaat lapset. Luottamus rakentuu monista eri osatekijöistä, mutta etenkin ensimmäiset hetket ja kohtaamiset lapsen kanssa ovat luottamuksen kannalta merkittäviä. Myös lapsen aiemmat kokemukset luotettavuudesta ja yleinen turvallisuuden tunne vaikuttavat taustatekijöinä luottamuksen rakentumisessa. (Mäkelä 2020, 3–7.) Tarkempia juurisyitä kysymykseen luottamuksesta tai sen puutteesta ei näin ollen voida luotettavasti eritellä, vaan se rakentuu aina yksilön omakohtaisista kokemuksista ja sen taustalla vaikuttavista tekijöistä.

Tuloksia tarkastellessa kyselylomake 1:n toisen kysymyksen osalta voidaan todeta, että vanhempien vastaajien osalta tapaamisia poliisin kanssa on ollut enemmän. Tämän voidaan katsoa selittyvän vastaajan vanhemmalla iällä, jolloin myös mahdollisuuksia tavata poliisi on luonnollisesti ollut

enemmän kuin nuoremmalla vastaajalla. Koulupoliisitoiminta sekä kouluissa tehtävä liikenne- ja laillisuuskasvatus ovat myös varmasti tarjoamassa omalta osaltaan enemmän mahdollisuuksia tavata poliisia, kuin esimerkiksi päiväkotivierailuina tapahtuvat kohtaamiset nuorempien lasten kanssa.

Häkli ja Haapasalo (2018, 6) pohtivat opinnäytetyössään: ”Poliisin ennalta estävä toiminta osana varhaiskasvatusta”, miten koulupoliisitoiminta-nimen alle kuuluvat koulu- ja päiväkotivierailut tuntuvat painottuvan enemmän kouluihin. Häklin ja Haapasalon tuottama opinnäytetyö antaa viitteitä siitä, miten jo varhaiskasvatuskäiselle lapselle voi jäädä pitkäkestoisia muistijälkiä ja poliisi voi näin ollen olla muodostamassa jo alle 6-vuotiaalle lapselle positiivisia kokemuksia poliisista, esimerkiksi päiväkotivierailujen muodossa (Häkli ja Haapasalo 2018, 28–29).

Kyselylomake 1:n toisen kysymyksen tuloksissa voidaan mahdollisesti nähdä olevan merkitystä myös vastaajan kehitystasolla, koska 2–7 ikävuoden esioperationaaliseen vaiheeseen liittyvät kiinteästi konkreettisten havaintojen tärkeys, muistin ja havaintojen osalta (Kognitiivinen kehitys lapsuudessa). Käytännössä tämä voi tarkoittaa sitä, että nuorempi vastaaja ei välttämättä esimerkiksi muista tai miellä kokemustaan katukuvassa nähdystä poliisista niin, että olisi tavannut poliisin aiemmin.

Kyselylomake 1:n ensimmäistä ja kolmatta kysymystä voidaan tarkastella myös siitä näkökulmasta, onko poliisin aiemmalla tapaamisella voinut olla vaikutusta vastaajien mielipiteeseen poliisista. Alle 6-vuotiaista, 54 % koko siitä osuudesta, jotka vastasivat hymynaamalla kyselylomake 1:n ensimmäiseen kysymykseen, oli tavannut poliisin aiemmin. 44 % alle 6-vuotiaista ei ollut tavannut poliisia aiemmin ja 2 % ei ollut varma aiemmasta tapaamisestaan. 100 % siitä osuudesta, joka vastasi suruhymiöllä kyselylomake 1:n ensimmäiseen kysymykseen, ei ollut tavannut poliisia aiemmin.

6–10-vuotiaiden kyselylomake 1:n ensimmäiseen kysymykseen vastanneista, 78 % poliisin aiemmin tavanneista ympyröi hymynaaman. 17 % hymynaaman ympyröineistä vastaajista ei ollut tavannut poliisia aiemmin ja 5 % ei ollut varma aiemmasta tapaamisestaan poliisin kanssa. Neutraalilla hymiöllä vastanneista 6–10-vuotiaista, 67 % ei ollut tavannut poliisia aiemmin ja 33 % oli tavannut. Kun tarkastellaan vastausten prosentuaalista jakaumaa kysymykseen: ”Millainen poliisi on?”, voidaan todeta poliisin aiemmin tavanneiden suhtautuneen poliisiin positiivisemmin kuin niiden, jotka eivät olleet tavanneet poliisia aiemmin.

Myös aiempi tutkimustieto (Kurikka ja Pihlas 2022) osoittaa siihen suuntaan, että kohtaamisella poliisin kanssa on positiivisia vaikutuksia vastaajan myöhempään suhtautumiseen poliisia kohtaan. Tutkittu ikäryhmä Kurikan ja Pihlaksen tutkimuksessa rajautui ainoastaan viidesluokkalaisiin, eikä

näin ollen suoraan vertaudu kyselylomake 1:n ikäluokkaan. Tutkimuksesta voidaan kuitenkin ymmärtää, että kohtaamisella poliisin kanssa on positiivisia vaikutuksia vastaajan myöhempään suhtautumiseen poliisia kohtaan. (Kurikka ja Pihlas 2022, 29–30.)

53 % alle 6-vuotiaista lapsista, jotka olivat tavanneet poliisin aiemmin, vastasi kyselylomake 1:n kolmanteen kysymykseen hymynaamalla. Vastaavasti 44 % lapsista, jotka eivät olleet aiemmin tavanneet poliisia, vastasivat kysymykseen hymynaamalla. 3 % hymynaamalla kysymykseen vastanneista, ei ollut varma aiemmasta tapaamisestaan poliisin kanssa. ”Onko poliisi luotettava?” kysymykseen neutraalilla hymiöllä vastanneista lapsista. 50 % oli tavannut ja 50 % ei ollut tavannut poliisia aiemmin. Samoin surullisella hymiöllä kysymykseen vastanneista lapsista, 50 % oli tavannut ja 50 % ei ollut tavannut poliisia aiemmin.

6–10-vuotiaat, jotka vastasivat Kyselylomake 1:n kolmanteen kysymykseen hymynaamalla, 80 % oli tavannut poliisin aiemmin. 17 % hymynaamalla vastanneista, ei ollut tavannut poliisia aiemmin. 3 % hymynaamalla vastanneista, ei ollut varma aiemmasta tapaamisestaan poliisin kanssa. Kysymykseen neutraalilla hymiöllä vastanneiden osuus niistä, jotka eivät olleet tavanneet poliisia aiemmin, oli 100 %. Tämänkin ikäluokan vastauksista oli pääteltävissä, että aiemmalla kohtaamisella poliisin kanssa oli positiivisia vaikutuksia vastaajan tämänhetkiseen suhtautumiseen poliisia kohtaan. Lasten ja nuorten myönteisillä kohtaamisilla poliisin kanssa on kauaskantoiset vaikutukset ja niillä voidaan mahdollisesti vaikuttaa tulevaisuudessa muun muassa rikosten ennaltaehkäisyyn, ammatin valintaan ja kansallisen poliisityön arvostukseen (Kaunisto ym. 2021, 86).

11–15-vuotiaiden kyselylomake 2:n vastauslomakkeista, yksikään ei sisältänyt ainoastaan neutraaleja tai negatiivisia adjektiiveja vastauksena kysymykseen: ”Millainen poliisi on?”. Monivalintakysymykseen vastatut negatiiviset tai neutraalit adjektiivit löytyivät vastauslomakkeista positiivisen adjektiivien keskeltä, kuten: luotettava, pelottava, mukava, avoin ja rehellinen. Esimerkiksi yksi poliisin uhkaavaksi mieltänyt vastaaja oli kuitenkin vastauksissaan kokenut poliisin olevan myös luotettava, mukava, avoin ja rehellinen. Kaiken kaikkiaan vastauksissa toistuivat positiiviset adjektiivit ja mielleyhtymät poliisia kohtaan.

Kyselylomake 2:n vastausvaihtoehdon: ”Ei herätä ajatuksia”, rastitti kolme vastaajaa. Kuitenkin nämä vastaajat olivat rastittaneet lomakkeessaan myös muita vastausvaihtoehtoja, kuten; mukava, luotettava ja kaikkia tasapuolisesti kohteleva. Näin ollen poliisi siis silti herätti vastaajissaan positiivisia ajatuksia. Vastausvaihtoehdon: ”Ei herätä ajatuksia”, olisikin voinut muotoilla neutraalimmaksi niin, ettei tutkimustuloksiin olisi syntynyt ristiriitaa kyseisten vastausvaihtoehtojen välillä.

Nurmen vuonna 2022 teettämässä tutkimuksessa, vastaajat kuvailivat kyselylomakkeen kolmannessa kysymyksessä: ”Mitä ominaisuuksia mielestäsi poliisilta vaaditaan? Millainen poliisin täytyy

olla?”, poliisia adjektiiveilla, jotka assosioituvat tässä tutkimuksessa vastattuihin adjektiiveihin. 11–12-vuotiaat varhaisnuoret kuvailivat Nurmen tutkimuksessa poliisia kiltiksi ja auttavaksi, rohkeaksi sekä luotettavaksi ja oikeudenmukaiseksi. Lisäksi poliisi miellettiin muun muassa sosiaaliseksi ja hyvän fyysisen kunnon omaavaksi. (Nurmi 2022, 15.) Tutkimustuloksia vertaillessa voidaan päätellä, että ainakin 11–12-vuotiaiden varhaisnuorten osalta tutkimustulokset tukevat toisiaan ja ovat pääosin positiivisia.

Kaiken kaikkiaan tämän tutkimuksen tulokset antavat positiivisia viitteitä lasten ja varhaisnuorten luottamuksen tasosta ja mielikuvista nykypäivän poliisia kohtaan. Tulokset vahvistavat osaltaan yleiskuvaa lasten ja varhaisnuorten positiivisista mielikuvista ja luottamuksesta poliisia kohtaan. Muun muassa ankkuritoiminta, kouluvierailut ja nettipoliisitoiminta ovat osa varhaisnuoriin ja nuoriin kohdistuvaa ennalta estävää toimintaa ja niiden vaikutukset ovat vaikeasti mitattavissa. Tämän tutkimuksen tulokset kuitenkin osoittavat positiivisia tuloksia poliisiin aiemmin tavanneiden suhtautumisessa ja antavat näin tärkeää tietoa ja mitattavuutta ennalta estävän työn tärkeydestä lasten ja varhaisnuorten parissa. On edelleen hyvä tiedostaa poliisin tapaamisen positiiviset vaikutukset lapsissa ja varhaisnuorissa sekä pyrkiä ylläpitämään ja panostamaan näihin ennalta estävän toiminnan työmuotoihin, jotta luottamus poliisiin pysyisi korkealla tasolla myös tulevaisuudessa.

6 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän keinoin lasten ja varhaisnuorten mielikuvien sekä luottamuksen nykytilaa poliisia kohtaan. Koska tutkimuksen tarkoituksena oli muodostaa yleiskuvaa asiasta lasten ja varhaisnuorten parissa, kuitenkin selvittämättä tarkemmin syitä sen taustalla, koettiin kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä kaikkein tarkoituksenmukaisimmaksi tavaksi toteuttaa tämä tutkimus. Tutkimusmenetelmän valinnan ja toteutuksen vuoksi, todettiin määrällisen analyysin olevan paras tapa tulosten esittämiseen. Tutkimusasetelmana poikkileikkausaineistolla koettiin saavutettavan suurin hyöty työmäärään nähden. Tämän vuoksi tutkimustiedot kerättiin yhdellä mittauskerralla, useasta havaintoyksiköstä samanaikaisesti.

Tutkimustuloksia tarkastellessa, on hyvä pohtia uuden tutkimustiedon, tiedonkeräystavan sekä tulosten tulkinnan luotettavuutta. Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa on tärkeää, että otos on tarpeeksi suuri ja edustava. Lisäksi on tärkeää, että tutkimus mittaa sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Vilkan (2007, 154) mukaan, kvantitatiivisessa tutkimuksessa käsittely-, mittaus-, kato-, ja otantavirheitä ei voida välttää. Tärkeämpää onkin se, että tutkija paljastaa rehellisesti tutkimuksensa virheet ja arvioi niiden vaikutusta tutkimuksensa tuloksiin.

Tässä tutkimuksessa kyselytutkimus tehtiin Pirkkalassa järjestettävässä Unelmien liikuntapäivä - tapahtumassa, jossa vieraili yli tuhat henkilöä. Kyselytutkimukseen vastasi 129 lasta tai varhaisnuorta. Alle 6-vuotiaiden osuus kyselyyn vastanneista oli 42, 6–10-vuotiaiden osuus 62 ja 12–15-

vuotiaiden osuus 25. Koska data kerättiin vain osasta perusjoukkoa, satunnaisuutta hyödyntäen, kutsutaan tutkittavaa joukkoa otokseksi. Vaikka tutkittavan otoksen koko itsessään on kohtalainen ja mahdollistaa keskinäisen vertailun, lisää tutkimuksen epäluotettavuutta se, että otoksen sisällä vertaillaan eri ryhmien keskiarvoja. Esimerkiksi 11–15-vuotiaiden osuus koko otoksen koosta jää melko pieneksi. Edellä mainitun ryhmän tutkimustuloksia onkin syytä tarkastella kriittisesti niiden yleistettävyyden näkökulmasta, vaikka tutkimustulokset tukevatkin muun muassa Nurmen (2022, 15) tuloksia.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioidessa, otoksen edustavuus eli se, kuinka hyvin otos heijastelee perusjoukkoa, on tärkeässä osassa. Tutkimuksen luotettavuutta heikentävänä tekijänä tässä tutkimuksessa on se mahdollisuus, että Unelmien liikuntapäivä -tapahtuma on jo itsessään voinut rajata perusjoukkoa tutkimusjoukon ulkopuolelle. Vaikka tapahtuma on ollut avoin ja siihen on voinut osallistua kuka tahansa, on tutkimustuloksissa hyvä ottaa huomioon, että kyseessä on ollut liikkumiseen liittyvä tapahtuma ja se on voinut vaikuttaa taustatekijänä otoksen rajautumisessa. Kyselyn toteuttaminen tässä ympäristössä antoi kuitenkin mahdollisuudet teettää tutkimus laajemmalle ikäryhmälle, koska tapahtumaan osallistui suuri määrä kaiken ikäisiä lapsia ja nuoria. Tällä tavoin vällettiin suuritöinen kyselyiden tuottaminen päiväkotii, ala- ja yläaste tasolla.

Vilkan (2007, 153) mukaan, systemaattinen virhe voi johtua siitä, että vastaajat valehtelevat, kunnistelevat tai vähättelevät asioiden tilaa. Se, että kysely toteutettiin Poliisiammattikorkeakoulun pisteellä tilanteessa, jossa ympärillä näkyi virka-asuisia poliisiopiskelijoita ja poliiseja, on voinut osaltaan vaikuttaa vastaajien mielipiteeseen edellä mainituin tavoin. Lisäksi se, että tapahtumassa olleet henkilöt ovat itse voineet vaikuttaa siihen, tulevatko lainkaan vierailemaan poliisiammattikorkeakoulun toimipisteellä, on voinut rajata otosta siten, että kyselyyn ovat tulleet vastaamaan jo valmiiksi poliisiin positiivisemmin suhtautuvat henkilöt. Tutkimustuloksista voidaan kuitenkin todeta, että tulokset eivät ole ainoastaan positiivisia vaan vastaajista löytyy myös poliisiin neutraalisti tai negatiivisesti suhtautuvia lapsia ja varhaisnuoria.

Tutkiessa lapsia ja varhaisnuoria, on erityisen tärkeää huomioida tutkimuseettiset asiat sekä tutkimukseen osallistumisen perusteet. Tässä tutkimuksessa molemmat kyselylomakkeet sisälsivät lakimiehen tarkastaman erillisen lausekkeen siitä, mitä varten kysely toteutetaan ja mihin kyseisiä tietoja käytetään. Suomessa ainoastaan lääketieteellisiin tutkimuksiin osallistuminen on erikseen säädetty lainsäädännössä. Tutkijan olisi kuitenkin suotavaa kysyä lupaa kaikenlaisille tutkimuksille vanhemmilta jos vastaaja on alle 12-vuotias. Tässä tapauksessa luvan pyytäminen vanhemmilta oli haastavaa, koska otos syntyi sattumanvaraisesti tapahtumassa ja perustui vapaaehtoisuuteen. Kuitenkin etukäteen oli tiedossa, että kävijät tulisivat painottumaan lapsiin ja lapsiperheisiin, joten suurin osa pisteellä vierailleista lapsista ja varhaisnuorista oli kyselyn täyttöhetykellä yhdessä vanhempiensa kanssa. Vanhemmat saivat tilanteessa tutustua kyselyyn ja sen käyttötarkoitukseen ennen kyselyyn vastaamista.

On myös tutkijan velvollisuus huolehtia ja kunnioittaa vastaajan yksityisyyttä tietosuojan keinoin. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi henkilötiedot suojataan muuttamalla ne tunnistamattomaksi siten, ettei niistä voi tunnistaa vastaajaa, hänen perhettään tai hänen kanssaan samassa taloudessa eläviä. (Vilka 2007, 95.) Kyselyn aikana vastaajalle kerrottiin ja tarkennettiin tutkimuksen yksityiskohtia ja käyttötarkoitusta. Tutkimus tehtiin anonyymisti, vastaajan yksityisyyden suojaamiseksi sekä siksi, ettei henkilötietojen keräämisellä koettu olevan merkitystä tutkimuksen toteutuksen kannalta. Epäsuoria tunnisteita tässä kyselyssä ovat ikä ja sukupuoli, joten tutkimustulokset tuhotaan asianmukaisin keinoin heti, kun alkuperäinen tutkimus päättyy. Yksittäisiä lapsia tai varhaisnuoria ei voida tunnistaa tutkimusaineistosta.

Hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti, tutkimuksessa pyrittiin noudattamaan tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja, kuten yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä. Jälkikäteen ajateltuna, lasten vanhemmilta olisi voinut kysyä osallistumislupaa selkeämmin. Tutkimuksessa ja sen arvioinnissa on kuitenkin noudatettu rehellisyyttä ja läpinäkyvää toimintaa sen kaikissa eri vaiheissa. Tutkimuksessa on viitattu asianmukaisesti muiden tutkijoiden tekemiin töihin ja julkaisuihin sekä vertailtu aiempaa tutkimustietoa uutena saatuun tutkimustietoon.

Tutkimuksen reliabiliteettia eli luotettavuutta olisi lisännyt se, että tulosten pysyvyyttä olisi mitattu uudestaan samassa tapahtumassa. Tällä tavoin tutkimuksen toistettavuutta olisi voitu mitata. Tutkimuksen pätevyys eli validiteetti kuvaa sitä, mittaako menetelmä sitä, mitä sen ajateltiinkin mittaavan. Koska itse tutkittava joukko jakaantui laajalle ikäjakaumalle, oli tutkimuksen rajauksen kannalta olennaista pitää kysely ja siinä mitattavat asiat yksinkertaisena. Tutkimuksen kyselyillä onnistuttiin mittaamaan niitä asioita, jotka olivat tutkimuksessa kiinnostuksen kohteena. Lisäksi kyselylomakkeiden väärin tulkinnan mahdollisuus jäi tutkijan mielestä melko alhaiseksi, koska kyselyt olivat selkeitä ja lyhyitä.

Tutkimus oli oman oppimisprosessin näkökulmasta mielenkiintoinen. Vaikka prosessin alkuvaiheessa pyrittiin huolelliseen suunnitteluun, todellinen oppiminen tapahtui siinä mielessä kantapään kautta, että vasta tutkimuksen loppuvaiheessa, epäkohdat ja kehitettävät asiat alkoivat toden teolla näkymään tutkijalle. Jälkikäteen ajatellen, muun muassa vastaajan ikä olisi voinut olla kyselylomakkeessa avoimena kysymyksenä siten, että vastaaja olisi itse kirjoittanut ikänsä lomakkeeseen eikä ainoastaan rastittanut vaihtoehdoista ikäluokkaansa. Tämä olisi mahdollistanut tutkimustulosten tarkemman erittelyn ikävuosittain. Onnistumisina koettiin kuitenkin tutkimuksen päälinjat, kuten tutkimusmenetelmän valinta sekä siihen olennaisesti liittyvän mittarin luominen. Lapsiin ja varhaisnuoriin liittyvien tutkimuseettisten asioiden huomioimiseen jäi kehitettävää tutkimuslupien osalta. Lisäksi tutkimuksen luotettavuutta heikentäviä tekijöitä olisi voinut aktiivisemmin pyrkiä minimoimaan etukäteen. Kaiken kaikkiaan, oppimista tapahtui prosessin kaikissa eri vaiheissa.

Tämän tutkimuksen tarkoitus on auttaa muodostamaan käsitystä siitä, kuinka uusi, vähemmän tutkittu sukupolvi suhtautuu ja luottaa poliisiin. Nykypäivän poliisin näkökulmasta on tärkeää pysyä

tietoisena lasten ja varhaisnuorten luottamuksen kehittymisestä ja sen säilymisestä poliisia kohtaan, sillä luottamus on yksi poliisin tärkeimmistä työkaluista. Lisäksi tällainen tieto ja sen hyödyntäminen ovat tärkeässä osassa kun puhutaan poliisin työn tärkeästä osa-alueesta, ennalta estävästä toiminnasta. Myös yhteiskunnallisesti, luottamus poliisiin ja laajemmin viranomaisiin on tärkeää, sillä sen voidaan nähdä heijastelevan yleistä yhteiskunnallista kehitystä. Tästä syystä poliisin on erityisen tärkeää pyrkiä ymmärtämään ja keräämään tietoa luottamuksesta ja sen tilasta, jotta tulevaisuudessa osattaisiin kohdata lapsia ja varhaisnuoria entistä yhdenvertaisemmin, alati muuttuvassa ja moninaistuvassa väestössä. (Yhteiskunta rauha ja vakaus, sisäisen turvallisuuden portaali.)

Tutkimuksesta on mahdollista tehdä monenlaisia jatkotutkimuksia koska tutkimuksen tarkoituksena on ollut vain yleiskuvan luominen tutkittavasta asiasta. Tämä mahdollistaa muun muassa luontevasti jatkotutkimuksen siitä, mitä syitä tässä tutkimuksessa saatujen tutkimustulosten taustalla on ja mitkä seikat ovat vaikuttaneet näiden syiden muodostumiseen? Esimerkiksi laadullisen tutkimusmenetelmän keinoin voitaisiin pureutua tarkemmin juurisyihin luottamuksen ja mielikuvien osalta. Hiltusen vuonna 2020 teettämä tutkimus aiheesta: ”Poliisi on myös lasten ystävä – Esikouluikäisten lasten käsityksiä poliisin työstä”, on tutkimus, jossa on perehdytty tarkemmin esikouluikäisten lasten käsityksiin poliisia kohtaan. Tällainen tutkimustieto on tärkeää, sillä se lisää ymmärrystä poliisien keskuudessa lasten ja varhaisnuorten osalta sekä antaa näin mahdollisuuksia ennalta estävän työn jatkuvaan kehittämiseen.

LÄHTEET

Danielsson, P. 2022: Nuorten väkivaltarikollisuuden määrä ja piirteet poliisin tietoon tulleen rikollisuuden valossa. Keskusrikospoliisi, Tiedusteluosasto, Strateginen analyysi. Luettavissa:

<https://poliisi.fi/documents/25235045/0/raportti-nuorten-vakivaltarikollisuus-poliisi.pdf/5707ff63-fce5-b1a3-83ed-6ae62808adfa?t=1646715994222> Luettu: 12.1.2023.

Elinkeinoelämän valtuuskunta, EVA ry 2018: Suomalaisen yhteiskunnan luottamusranking 2018. Luettavissa:

<https://www.sttinfo.fi/tiedote/suomalaiset-luottavat-poliisiin-poliitikot-ja-tiedotusvalineet-menettaneet-eniten-asemiaan?publisherId=3848&releaseId=69855584> Luettu 19.10.2022.

Hakala, J. 2004: Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. 2. painos. Helsinki, Gaudeamus Oy

Heikkilä, T. 2014: Kvantitatiivinen tutkimus. Luettavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf> Luettu: 8.11.2022

Helminen, K. & Kuusimäki, M. & Rantaeskola, S. 2012: Poliisilaki. Helsinki, Talentum.

Hiltunen, K. 2020: ”Poliisi on myös lasten ystävä” - Esikouluikäisten lasten käsityksiä poliisin työstä. Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö / AMK. Luettavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/334684/ON_Hiltunen.pdf?sequence=2&isAllowed=y
Luettu: 9.1.2023

Hoffman, S. & Holm, K. & Åhs, V. 2016: Motiivi 2. Kehittyvä ihminen. Helsinki, Sanoma Pro Oy.

Häkli, H. & Haapasalo, M. 2018: Poliisin ennalta estävä toiminta osana varhaiskasvatusta. Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö / AMK. Luettavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/152918/ON_Hakli_Haapasalo.pdf?sequence=1&isAllowed=y Luettu: 15.12.2022.

Jalonen, L. 2017: Oppilaiden odotuksia koulupoliisitoiminnasta. Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö / AMK. Luettavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/140621/ON_Jalonen?sequence=1&isAllowed=y Luettu: 2.1.2023

Kaakinen, M. & Vauhkonen T. & Tanskanen, M. & Hoikkala, T. 2022: Ankkuritoiminnan vaikuttavuus. Valtioneuvoston kanslia, Helsinki 2022. Luettavissa:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164154/VNTEAS_2022_40.pdf?sequence=1&isAllowed=y Luettu: 12.1.2023.

Kalejaiye, D. 2022: "Miten ihmeessä sä juoksit noin hyvin?". Teoksessa Vesterbacka (toim.) 2022: Kun isolla kengällä astuu, jää iso jälki. Kahdeksantoista näkökulmaa poliisin työhön. 5., uudistettu laitos. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu., 54–62. Luettavissa:

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/695378/Kun%20isolla%20keng%c3%a4ll%c3%a4%20astuu%20j%c3%a4%c3%a4%20iso%20j%c3%a4lki%202022%20%28pdf-kirja%29.pdf?sequence=7&isAllowed=y> Luettu: 31.10.2022

Kaunisto, J. 2021: "Poliisi ja lapset". Teoksessa Kaunisto, J. & Hyyti, J. & Koskelainen, M. & Nieminen, A. 2021: Poliisityön psykologia. Vaasa, Grano Oy., 83–115. Luettavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/512586/Poliisity%c3%b6n%20psykologia_%20978-951-815-401-6.pdf?sequence=4&isAllowed=y Luettu: 12.10.2022.

Kivivuori, J. & Honkatukia, P 2006: Nuorisorikollisuus. Määrä, syyt ja kontrolli. Helsinki 2006. Luettavissa:

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152459/221_Honkatukia_Kivivuori_2006.pdf?sequence=1 Luettu: 3.11.2022

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa, Varhaislapsuus ja leikki-ikä, Psyka2. Luettavissa:

<https://sites.google.com/site/kppsyka2/ohjeita-opiskelu/2-2-itsearvointi-ja-reflektointi/kognitiivinen-kehitys-lapsuudessa> Luettu 12.2.2022

Kurikka, J. & Pihlas, M. 2022: Ennalta estävän työn vaikutukset varhaisnuorten asenteisiin poliisia kohtaan. Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö / AMK. Luettavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/753041/ON_Kurikka_Pihlas.pdf?sequence=4&isAllowed=y Luettu: 15.12.2022.

Mannerheimin lastensuojeluliitto, Lapsen kasvu ja kehitys, a. Luettavissa:

<https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/> Luettu: 8.11.2022.

Mannerheimin lastensuojeluliitto, Lapsen ja vanhemman kiintymyssuhde, b. Luettavissa:

<https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/vanhemmuus-ja-kasvatus/lapsen-ja-vanhemman-varhainen-vuorovaikutus/lapsen-ja-vanhemman-kiintymyssuhde/> Luettu: 10.1.2023.

Mehtäläinen, J. & Niilo-Rämä, M. & Nissinen, V. 2016: Nuorten yhteiskunnalliset tiedot, osallistuminen ja asenteet. Kansainvälisen ICCS 2016 -tutkimuksen päätulokset. Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylä 2017. Luettavissa:

<https://ktl.jyu.fi/fi/julkaisut/julkaisuluettelo-1/julkaisujen-sivut/2017/ICCS2016-D120> Luettu: 2.11.2020

Moilanen, T. & Airaksinen, M. & Kangasniemi, M. 2019: Ankkuritoiminnan käsikirja. Moniammatillinen yhteistyö nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Sisäministeriö, Helsinki 2019. Luettavissa:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161483/SM_16_19_Ankkuritoiminnan_kasikirja.pdf?sequence=4&isAllowed=y Luettu: 2.11.2022.

Mäkelä, J. 2020: Luottamuksen rakentuminen. Vaativan erityisen tuen lapset. Luettavissa:

<https://vip-verkosto.fi/wp-content/uploads/2020/02/Jukka-M%C3%A4kel%C3%A4-Luottamuksen-rakentuminen.pdf> Luettu: 15.12.2022.

Niemi, M. 2010: Moraalijärjestystä tuottamassa. Tutkimus poliisityöstä lasten parissa. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä 2010. Luettavissa:

https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/66204/Niemi_Minna_screen.pdf?sequence=4 Luettu: 21.10.2022

Nuorten rikollisuuden vähentäminen. Tuovi, sisäisen turvallisuudenportaali. Luettavissa:

<https://sisainturvallisuus.fi/nuorten-rikollisuuden-vahentaminen> Luettu: 3.11.2022.

Nurmi, J. & Ahonen, T. & Lyytinen, H. & Lyytinen, P. & Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2014: Ihmisen psykologinen kehitys. 5., uudistettu painos. Jyväskylä, PS-kustannus.

Nurmi, R. 2022: Alakouluikäisten lasten käsityksiä poliisin työstä. Poliisiammattikorkeakoulun opin- näytetyö / AMK. Luettavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/755794/ON_Nurmi.pdf?sequence=2&isAllowed=y Luettu: 14.11.2022.

Pulliainen, M. & Leivo, M. 2017: Sonkajärven lyseotien yläasteen oppilaiden päihteiden käyttö oppilaiden ja opettajien näkökulmasta. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/126094/ON_Pulliainen_ja_Leivo.pdf?sequence=1&isAllowed=y Luettu: 3.11.2022

Sinkkonen, J. 2004: Kiintymyssuhdeteoria – tutkimuslöydöksistä käytännön sovelluksiin. Katsaus, Duodecim 15/2004, Sivu 2. Luettavissa:

<https://www.duodecimlehti.fi/xmedia/duo/duo94437.pdf> Luettu: 10.1.2023.

Sisäministeriö 2019: ENSKA, Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019–2023. Sisäministeriö, Helsinki 2019. Luettavissa:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161300/SM_3_19_ENSKA.pdf?sequence=1&isAllowed=y Luettu: 22.10.2022.

Suomen olympiakomitea. Liikunnallinen elämäntapa. Unelmien liikuntapäivä 10.5. Luettavissa:

<https://www.olympiakomitea.fi/liikunnallinen-elamantapa/unelmien-liikuntapaiva/> Luettu: 18.11.2022.

Tietoarkisto, Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Kyselylomakkeen laatiminen (Lomakesuunnittelu). Luettavissa:

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/> Luettu: 21.11.2022.

Tuovi, Sisäisen turvallisuuden portaali. Sisäinen turvallisuus, sisäisen turvallisuuden tila, yhteiskunta rauha ja vakaus (Päivitetty 05/2022). Luettavissa:

<https://sisainturvallisuus.fi/yhteiskuntarauha-ja-vakaus> Luettu: 9.1.2023.

Vehkalahti, K. 2014: Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Finn Lecture 2014, pdf-versio Helsingin yliopisto 2019. Luettavissa:

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/305021/Kyselytutkimuksen-mittarit-ja-menetelmat-2019-Vehkalahti.pdf> Luettu 3.1.2023.

Vilka, H. 2007: Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Luettavissa: <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf> Luettu: 14.11.2022.

Vuorensyrjä, M. & Rauta J. 2020: Poliisibarometri 2020. Kansalaisten arviot poliisin toiminnasta ja Suomen sisäisen turvallisuuden tilasta. Sisäministeriö, Helsinki 2020. Luettavissa:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162345/SM_2020_12.pdf?sequence=1&isAllowed=y Luettu: 20.10.2022.

LIITTEET

LIITE 1

KYSELY POLIISI AMK-OPINNÄYTETYÖTÄ VARTEN

Kysely toteutetaan poliisi (AMK)-tutkinnon opinnäytetyötä varten, jonka tavoitteena on kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia soveltaa tietojaan ja taitojaan ammattiopintoihin liittyvässä käytännön asiantuntijatehtävässä. Kysely toteutetaan anonyymisti eikä tietoja kerätä tai luovuteta muuhun kuin edellä mainittuun käyttötarkoitukseen.

SUKUPUOLI: TYTTÖ POIKA MUU

IKÄ: ALLE 6V 6-10V

YMPYRÖI KYSYMYSTÄ PARHAITEN KUVAAVA HYMIÖ:

MILLAINEN POLIISI ON?

OLETKO KOSKAAN AIEMMIN TAVANNUT POLIISIA?

ONKO POLIISI LUOTETTAVA?

LIITE 2

KYSELY POLIISI AMK-OPINNÄYTETYÖTÄ VARTEN

Kysely toteutetaan poliisi (AMK) – tutkinnon opinnäytetyötä varten, jonka tavoitteena on kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia soveltaa tietojaan ja taitojaan ammattiopintoihin liittyvässä käytännön asiantuntijatehtävässä. Kysely toteutetaan anonyymisti eikä tietoja kerätä tai luovuteta muuhun, kuin edellä mainittuun käyttötarkoitukseen.

SUKUPUOLI: NAINEN MIES MUU

IKÄ: 11-15V 15-20V

RASTITA KOHDAT, JOTKA VASTAAVAT MIELESTÄSI KYSYMYKSEEN; MILLAINEN POLIISI ON?

LUOTETTAVA

EI HERÄTÄ AJATUKSIA

HELPOSTI LÄHESTYTTÄVÄ

KAIKKIA TASAPUOLISESTI KOHTELEVA

PELOTTAVA

UHKAAVA

MUKAVA

AVOIN

VAIKEASTI LÄHESTYTTÄVÄ

REHELLINEN

ETÄINEN

EPÄLUOTETTAVA